

Sadjarji preskrbite si pravočasno cepičev

Narava je odeta v belo odejo in počiva. Tudi sadno grevje počiva, le sadjar nima počitka, niti v zimskem času. Komaj jeseni pospravi sadni pridelek, že mora misliti na dela, ki ga čakajo v sadovnjaku v teku zime in zgodaj spomladi. Dober sadjar naredi v tem času, vsaj v mislih, načrt — kako bo sadjaril, da bo imel čim večji uspeh.

Med važna sadjarska opravila v tem času gotovo spada tučji nabiranje cepičev za pomladansko požlahtnevanje. Danes je v naših sadovnjakih nešteto dreves manj vrednih sort, ki komaj čakajo na precepljevanje in bodo potem rodila več in žlahtnejši sad. Preveč različne navlake je v naših sadovnjakih in moramo vse slabše sorte preceptiti, da pridemo do boljšega, večjega in enotnega pričetka. Kdor hoče spomladi precepljati, mora že sedaj na to misliti. Prav v tem času dober sadjar obiše sadovnjak, kjer nabere potrebne cepiče za spomladansko cepljenje. Če v svojem sadovnjaku nima cepičev, jih pravočasno naroči drugod. V januarju je čas, da si preskrbimo cepiče koščkarjev (češenj, višenj, češpelj itd.), v februarju pa nabere cepiče pekarjev: hrušk in jabolk.

Pri nabiranju cepičev se dostikrat delajo nepopravljive napake, ker nekateri sadjarji gledajo samo na to, da je cepič čim lepši — neglede na sorto in kje je

rastel. Za cepiče narežemo enoletne poganjke z dobro razvitimi brsti, ki so rasli na koncu vej ali na zunanem delu drevesne krošnje. Popolnoma napačno je nabirati cepiče v notranjem delu krošnje, kjer so navadno poganjki in brsti slabše razviti. Še bolj napačno pa je uporabljati za cepiče vodene poganjke (roparje), ki rastejo naravnost iz debla ali vej. Cepiče nabiramo samo s takšnih dreves, ki so že rodila in je drevo zdravo in odporno proti boleznim in škodljivcem. Dalje vzamemo cepiče samo tistih sort, ki v naših krajih dobro uspevajo in pri tem upoštevamo sadni izbor za Slovenijo.

Ko smo cepiče nabrali, jih povežemo v butarice in nato shranimo v primeren prostoru, kjer jih vtaknemo v ne preveč vlažen pesek ali zemljo. Prostor za shranjevanje cepičev mora biti zraven in hluden. V toplem prostoru bi cepiči začeli odganjati. V takšnem prostoru počakajo cepiči do spomladi, ko jih uporabimo za cepljenje.

Ko se spomladi sadno drevje zbudi iz zimskega spanja in začne odganjati, ni več čas za nabiranje cepičev. Pozno nabrane cepiče moramo takoj uporabiti in je uspeh cepljenja navadno slabši, kakor če uporabljamo za cepljenje pravočasno nabrane cepiče. Zato sadjarji v januarju in februarju nabere cepiče za spomladansko cepljenje!

F. S.

Ne izsekavajmo gozdov!

Že dolga leta moremo skoraj povsod opaziti, kako posestniki vse bolj in bolj izsekavajo svoje gozdove. Les v gozdih iz leta v leto kopni in se marsikdo z upravičenim strahom vprašuje, kaj bo, če ne bo več lesa, kje bomo dobivali potrebna drva, kje les za stavbe, kje do-

hodke, ki so doslej krili premnogo naših potreb in kmeta reševali v najtežjih časih.

Vsak naprečen gospodar bo stremel za tem, da mu bo gozd dajal trajne in rečne dohodke. To bo pa dosegel predvsem na ta način, da bo v gozdu vselej

sekal le toliko, kolikor mu priraste. Če ne potrebuje vsega lesa, bo sekal tudi manj. Na ta način bo povečal zalogo lesa v gozdu in bo zaradi tega mogel sekati večkrat, kadar se bo pokazala potreba. Manj kot priraste, bo posestnik sekal tudi takrat, če ima v gozdu premalo lesa in mu gozd zaradi tega ne daje zadostnega prirastka.

Posestnik se bo po pravici vprašal, kako pa naj ve, koliko mu v gozdu priraste. Ugotoviti prirastek lesa v gozdu je res težko, ker je prirastek zelo različen in odvisen od tega, na kakšnih tleh gozd raste, kakšne drevesne vrste imamo v gozdu in v kakšnem stanju je gozd, to je, koliko lesa je v gozdu in kako je gozd oskrbovan. Stanje gozda silno vpliva na prirastek lesa, saj je znano, da imamo v Švici gozdove, v katerih priraste na leto tudi 16 kubičnih metrov na ha, medtem ko se v naših izsekanih in zanemarjenih kmečkih gozdih prirastek lesa računa le z 2 do 3 kubičnim metrov lesa na ha. Posestnik, ki se zanima za svoj gozd in ga zna pravilno opazovati, pa bo kljub temu znal presoditi, ali seka preveč ali premalo; če pa postaja težji, seče premalo; če pa postaja lažji in redkejši, pa seče preveč. V Švici in drugih naprednih državah si pri ugotavljanju prirastka pomagajo tudi na ta način, da vsakih 10 let izmerijo množino lesa v gozdu, vsako leto pa si točno zapisujejo, koliko so posekali. Če so po 10 letih našli v gozdih isto množino lesa, je prirastek lesa v 10 letih enak izkoriščeni množini lesa. Če pa so po 10 letih našli večjo ali manjšo množino lesa, pa je prirastek lesa v 10 letih za to razliko večji oziroma manjši kot pa izkoriščena množina lesa.

Največ se posestnik pregreši zoper načelo trajnega gozdnega gospodarstva, če

proda oziroma poseka ves les nad gotovo, navadno prav malo debelino. Na ta način poseka navadno veliko količino lesa, ki čaleč presega vsak prirastek. Poleg tega pri takšni sečnji opustoši gozd, ker mu v gozdu ostanejo le slabotna, malo vredna drevesa, ki ne bodo nikdar dala donosnega gozda. Zaradi takšnega izsekavanja gozdov, ki ga je še posebno pospeševalo veliko povpraševanje po celuloznem in jamskem lesu, je bilo v zadnjih desetih letih opustošenih mnogo mladih nedoraslih gozovov v najlepši rasti. Da bi to izsekavanje zaustavila, so oblastva s posebno naredbo prepovedala sečnjo v mladih gozdih brez oblastvenega dovoljenja. Od te prepovedi so seveda izvzeta redčenja, ki jih je posestnik prav po tej naredbi tudi dolžan izvajati.

Izsekavanje gozdov pa se pojavlja tudi v drugi obliki, ki ne vpliva toliko na prirastek, kot na vrednost in donos gozdov. Zaradi velikega povpraševanja po smrekovem, borovem, hrastovem, jesenovem in drugem vrednejšem lesu so posestnik v svojih gozdih tekom časa posekali vse vrednejše drevje. Tako so iz mnogo vrednih mešanih gozdov nastali čisti gozdovi bukve, gabra in drugih manj donosnih drevesnih vrst, ki posestniku pač ne booo dajali onih dohodkov kot bi mu jih mogli dajati sicer.

Če so kmetje gozdove izseerali takrat, ko drugih svojih pridelkov niso mogli prodati in so kar naprej lezli v dolgove, je vsaj deloma opravičljivo. Ni pa opravičljivo, če jih izsekavajo še danes, ko morejo spraviti v denar tudi druge svoje pridelke in ko so se iz svojih dolgov že v precejšnji meri izkopal. Čas je, da se gozdovi venoar enkrat oddahnejo in si zopet opomorejo za težje čase, ki morejo zopet priti. Ing. Čokl Martin.

Čebela in zima

Marsikdo misli, da nima čebelar pozimi nobenega dela. Vendar temu ni tako. Čebele sicer počivajo in so, če so dobro oskrbljene in odete, čisto mirne. Če prisloniš uho na prednjo končnico zazimljenih plemenjakov, ki so v redu, boš slišal le rahlo zadovoljno šumenje. Drugače pa je, če so čebele nemirne in močno šume, ali če celo vključno mrazu izletavajo in se trebijo, tako, da so žrela

in želna stran čebelnjaka močno poneznazene od trebeža, v snegu pred čebelnjakom je pa polno mrtvih čebel. V tem primeru nekaj ni v redu. Zimski mir čebel motijo brezmatičnost, lahko pa tudi ptice, predvsem senice in žolne, nadalje miši ali pa zazimljenje čebel na gozdnem medu ali maši. Te vrste medu za prezimovanje niso sposobne, ker vsebujejo premalo vode. Ako je prednja stran

nekaterih panjev močno ponesnažena, je znak, da so čebele obbolele za grizo, vi pa izključeno, da so to znaki kužne čebelne bolezni nozeme.

Čebelarjeva dolžnost je, da skrbi za nemoteno prezimovanje čebel ter da nastale motnje po možnosti čimpreje odstrani, ko dožene, kaj jih je povzročilo.

Pomnite, da vsak tudi najmanjši ropot v čebelnjaku in njegovi bližini čebele vznemirja in da to povzroči slabo prezimovanje plemenjakov. Zato skrbite, da bodo imele čebele mir. Čelna stran čebelnjaka naj bo zastrta z loputnikom ali zaveso. Največja hiba modernih čebelnjakov je, ker imajo tudi pozimi prednjo stran odprto. Če imajo panji verande je stvar v redu, če so pa brez njih so pa čebele preveč izpostavljene vsem toplotnim izpremembam. V januarju matična navadno že prične z zaleganjem, čeprav v majhnem obsegu. Če so panji izpostavljeni sončnim žarkom, silijo čebele iz panjev, padajo v sneg in umro. Čim bliže bomo pomladi, tem bolj bodo čebele v takih čebelnjakih nemirne, izgube v številu čebel, pa z vsakim dnevom večje. Če so pa panji zastrti z loputnikom ali zaveso ter je veranda zaprta, ostanejo čebele vso zimo mirne. Zato mi je nerazumljivo, zakaj so skozi dolga stoletja preizkušene in pozimi tako potrebne loputnike (vrata) na prednji strani čebelnjaka kratkomalo zavrgli.

Če je sprednja stran čebelnjaka odprta in žrela panjev niso zasenčena, imajo do panjev prost dostop sinice, žolne in miši. Ptice, zlasti sinice, v začetku

zime pobirajo pred čebelnjakom mrtve čebele. Ko teh zmanjka začno trkati na žrela panjev. S trkanjem tako vznemirijo čebele, da zapuste gnezdo. Vsaka čebela, ki se prikaže pri žrelu postane plen sinic. Čebelnjake, ki se nahajajo v bližini gozda in niso zavarovani, rade v zimskem času obiskujejo žolne. Tak obisk je za prizadete čebelne družine usoden. Žolna ima posebno dobro razvit sluh. Šumenje čebel jo zvabi, da prične kluvati po prednji končnici panja, v katero kmalu izdolbe precejšajo luknjo in pozoblje vse čosegljive čebele. Zaradi močnega trkanja, čebele zapuste zimsko gnezdo in se razprše po vsem panju. Kar jih uide spretni žolni, jih uniči mraz. Napadena čebelna družina je uničena.

Sinice in žolne so sicer zelo koristne ptice, delajo pa čebelarjem razmeroma večjo škodo, kakor zajec sadjarjem, če svojega drevja primerno ne zavarujejo. Koristnih ptic ne smemo uničevati, pač pa skrbimo za njihovo zimsko prehrano, čebelne družine pa pred njimi primerno zaščitimo.

Zelo nezaželjen gost v čebelnjaku so miši. Gorje, če se naselijo v omari, v kateri imaš shranjeno satje. Skozi satje napravijo polno rogov in v njem gnezdi. S škrabljanjem in tekanjem vznemirja tudi čebele. Še hujše pa je, če miši ali rovkve zaidejo v panj. Tu požro vse čebele, zgrizejo satje in se sladkajo z medom. Tak panj je zapisan gotovemu poginu. Znak, ča je v kak panj zašla miš ali rovkva so pogrizene čebele in drobci razgrizenega satja pri žrelu panja.

(Prih. dalje).

Otroka pošiljaj redno v šolo

Že Slomšek je napisal »Prva potreba je, da otroke rači v šolo pošiljate. Prisiljena reč ne stori dobrega. Drugo je potrebno, da jih vsak dan skrbno pošljete v šolo.«

To sta dve resnici, ki jih morajo starši vedeti. So starši, hvala Bogu, da ni mnogo takih, ki obdržijo otroka doma za vsako najmanjše delo.

Če je otrok priden in se rad uči, je to za njega kazen. Ve, da se v šoli vsak dan nauči kaj novega. In njega ne bo v šolo, da bi poslušal in se to, kar v šoli razlagajo, naučil. Tak priden otrok tudi

doma pri delu ne bo priden, ker bodo vse njegove misli v šoli.

Len otrok bo vesel, če mu ni treba v šolo. »Ata, mama ali starejši brat bo napisal listek, opravičilo, učitelj bo zamudo opravičil, meni pa le ni treba sedeti v pusti šoli.« Tako bo mislil in se veselil, da se mu ni treba učiti, kar se morajo drugi. Ko pa ga srečajo njegovi sošolci, ki gredo iz šole, jim nagaja in se iz njih norčuje.

Kaj bo pozneje z lenim otrokom? Če imajo doma grunt, je še dobro. Delal bo pač in stokaje prebral pismo, ki ga bo

dobil od sorodnika in se po račje podpisal na kak račun. Če bo pa hotel sam kaj izračunati, se bo potil pri seštevanju malih števil in se končno še zmotil.

Pa se zgodi, da rabi otrok pozneje spričevalo. Ne enkrat ali desetkrat — stokrat se zgodi, da gre odrasel fant v službo. Grunt je tesen, otrok mnogo, nekaj jih mora veu, v svet za kruhom. Pa pride kak fant v šolo po spričevalo. Upravitelj šole mu more izdati spričevalo zadnjega šolskega leta, ki ga je dovršil. Takrat pa se začne maščevati lenoba in izostajanje prejšnjih let.

»Lepo vas prosim, dajte mi malo spregledati. Vam je vseeno, če napišete za eno leto več, jaz pa ne bom dobil službe s tem spričevalom. Imam že vse urejeno, prav gotovo službo dobim, samo ne s tem spričevalom,« moleduje fant.

Seveda mu ga upravitelj ne da, ker bi bila to potvorba, kaznjiva. Če je fant v vseh letih šolanja končal tri razrede, dobi tudi spričevalo tretjega razreda. S tem pa ne more nikamor.

In radi lenobe mladih let, zanikrnosti staršev otrok ne dobi službe in vse življenje ima morda pokvarjeno. Kdo je kriv? Ali učitelj, ki je vsak dan pridiral otrokom, ob vsaki priliki staršem, naj otroka pošiljajo v šolo. Dopoveduje in dokazuje, kako bo otroku v življenju ta nerednost napak hodila, a pomaga malo.

»V hlevu in na njivi bo že znal delati, šolal ga pa itak ne bom.«

Ali pa veš oče, če bo fant vedno ostal v hlevu in na polju?

Primer naj povem, ki sem ga doživela pred letom. Pride fant po spričevalo. Na železnico bi rad, a mora imeti izkaz, da je pet let hodil v šolo, oziroma dovršil pet razredov. Seveda spričevala ne more dobiti, ker je dovršil štiri razrede, petega pa »končal« doma »v hlevu in na polju«.

Ko mu to lepo dopovem, začne preklinjati starše, da sem se zgrozila.

»Samo starši so krivi, da bom ostal hlapec. Vedno sem moral delati doma, niso me pustili v šolo, čeravno sem se rad in lahko učil.« Klet je že umrlega očeta, ki je bil kriv, da fant sedaj ne more v dobro plačano službo.

Starši, ni samo kruh in obleka, ki jo daste otrokom! Tudi za vse drugo boste dajali odgovor pred Bogom.

Drugi, tako resnični primer. Fant je bil len in v šoli nagajiv. Vsako leto je razred ponavljal in tako srečno končal

tri razrede. Zadnje dni je rekel svojim tovarišem: »Ne bo me šola več videla. Vse zvezke, spričevalo in še učitelja bom vrgel v Savo.«

Kar odoahnili smo se vsi, ko je ta porudni šolar postal »šolsko polnoleten«.

Pa ti pride k meni čez dva meseca njegov oče. »Lepo vas prosim gospa, dajte fantu spričevalo iz četrtega razreda. Uči se pri mizarju, pa ga ne sprejme, če nima štiri razrede. Nikdar ne bo mogel postati pomočnik, Lepo vas prosim, meni na ljubo naredite to.« Seveda nisem mogla uslišati očetove prošnje.

»Zakaj ni rajši otrok umrl, ko je bil še majhen, vedno imam same križe z njim. Pravi, da bo šel kar v Savo,« me je hotel oče omehčati.

Otrok je prej grozil s Savo učitelju, spričevalu, zvezkom, sedaj pa še sebi.

Zopet primer kako se maščuje izostajanje od šolskega pouka.

Takih primerov je nešteto. Vsi pa kažejo, koliko je vredna šola in pouk.

Naj vedo to starši! Pošiljajte otroke v šolo! Pri res nujnih domačih delih naj ostane doma, a to naj se zgodi čim manjkrat.

Če pa otrok večkrat ostane doma, se poleni, v šoli je raztresen in nepazljiv, vse misli so doma, tuj je med sošolci. In uspeh je nezadosten.

Pozneje v življenju pa pride kesanje, ki pa je prepozno.

Kadar pridiguje učitelj, naj otroci hodijo redno v šolo, govori to, ker hoče staršem in otrokom dobro, ker ve, kako bo pozneje v življenju včasih hudo, ko bi samo dobro spričevalo spravilo otroka k dobremu zaslužku, a ga nima, ker ni hodil redno v šolo.

G. J.

SEJMI

20. 1.: živ. in kram. Kočevje, Marenberg, Sv. Lenart v Slov. goricah, živ. in kram. Beltinci. — 21. 1.: sejem za kožu-hovino Ljubljana, živ. in kram. Novo mesto, živ. in kram. Višnja gora, svinj. Ormož, gov. in konj. Ptuj, živ. in kram. Te-harje, gov. in svinj. Vičem, svinj. Dol. Lendava. — 22. 1.: živ. in kram. Sodražica, svinj. Celje, Ptuj, Trbovlje, živ. in kram. Mozirje. — 23. 1.: svinj. Turnišče. — 24. 1.: svinj. in drobn. Maribor. — 25. 1.: živ. in kram. Blagovica pri Kam-niku, gov. in kram. Radeče pri Zidanem mostu, svinj. Brežice, Celje, Trbovlje, gov., ovce, kože Koprivna-Vel. Dol. živ. in kram. Slovenj gradec, živ. in kram. Dol. Lendava,

Moda in ti kmečko dekle

Če pogledaš — pa samo površno — življenje, se ti zdi, da ima v njem najvažnejšo vlogo moda. V nekem oziru tudi jo, saj se mora po njej ravnati vsakdo, če se noče osmešiti in vzbujati pozornosti. Tudi ti, kmečko dekle, se moraš ravnati po njej, pri tem pa moraš upoštevati njeno najvažnejše pravilo: »Stanu primerno!« Vedeti moraš, da če se osmeši ona, ki se po modi ne ravna, se še mnogo bolj osmeši ona, ki za modo brez preudarka »nori«. Ali ne grešiš prav ti, kmečko dekle, premnogokrat v tem oziru?

Ne veš kdaj? Takrat, ko slepo posnemaš vse, kar vidiš, ne da bi se vprašala, če je to, kar si videla, tebi potrebno in še bolj, če je to tebi primerno. Ni vse za vsakega! Ni za kmečkega dekleta, kar brez vzbujanja pozornosti obleče delavsko dekle; ni za kmečkega dekleta, kar pristojno meščanskemu dekletu, uradnici. »Zakaj pa ne bi nosila take obleke, kot ona, ki hodi v tovarno, saj imam več denarja kot ona!« je neprijazen odgovor na prijazen opomin, da to ni stanu primerno. Prav, če imaš denarja, le glej, da ga boš tudi uporabila, pozabiti pa ne smeš, da denar, kot je važen, vseeno ni najvažnejši in da se denar često menja. In še nekaj moraš pomisliti, še nečesa se moraš zavedati, tega namreč, da si kmečko dekle in da moraš biti nato ponosna! Napačno je tvoje mnenje, da si manj vredna, če je tvoja obleka drugačna od onih, kot jih nosijo v mestu, kot se bridko varaš, če misliš, da si z enako ali morda še z dragocenejšo obleko postala tudi v vsem ostalem enaka delavskemu ali meščanskemu dekletu. Niti najmanj! S tem le pokažeš, kako malo ceniš svoj kmečki stan, ker ga izdajaš za ceno mode! Ali ne veš, da so vsi stanovi potrebni in vsak, kdor svoje stanovsko delo vestno izvršuje, pa naj bo še tako »nizko«, zasluži vse priznanje in ni se mu treba sramovati ne dela, ne obleke svojega stanu!

Nekoliko neverno še gledaš, vendar pa že prihajaš polagoma do spoznanja, da si doslej napačno pojmovala dolžnost ravnanja po modi. Že premišljuješ, če so po vsem tem, kar si slišala, tebi primerne one tanke svilene nogavice, ki so tako tanke, da si jih raztrgala že, ko si jih obuvala. In ono svileno perilo, katero si

prejšnji teden kupila? Kar odkrito priznavaš, da si bila nespametna, ko si se pridružila onim, katere je kar naenkrat postalo sram preprostega, doma izdelanega čednega in trpežnega perila. Zdaj priznavaš, da tudi oni čevljički brez prstov niso primerni za pot, kakršno moraš ti prehoditi vsako nedeljo do cerkve, saj razen ob nedeljah jih že itak ne moreš obuti. Zdaj pač spoznavaš, da je obleka, katero si prej nosila, vse bolj primerna zate, ker se vse bolj sklada z razmerami, v katerih živiš: s krajem, z delom, z vsem, kar te obdaja.

Stanu primerno! Nato pomisli vedno, kadar si napraviljaš kako obleko ali perilo, katero si boš napravila pod tem vidikom, ti bo odyrnila mnogo več kot ona, katero si boš napravila zato, ker ti je bila všeč ali pa da bi ti v njej bila nekemu všeč. Če boš vedno imela pred očmi to najvažnejše modno pravilo, potem v tvoji ročni torbici ne bo nikakih lepotilnih sredstev, ker ti jih narava sama nudi v izobilju. Tebi pač ni treba nikakega barvila, ker te sonce najlepše obarva, ni ti treba nikakih mazil za lase in nikakih dišav! Naravna lepota in snaga prekaša vso to umetno navlaklo. Bodi preprosta v vsem: v obleki in perilu, pa prav tako snažna v vsem in nikdar ne boš prišla zaradi obleke v zadrego: niti med svojimi tovarišicami, niti če boš slučajno morala med delavska ali celo meščanska dekleta!

KUHINJA

Krompirjevi cmoki na juhi. Dva srednje debela kuhana krompirja stlačim ali pa zribam tako, da so vsi koščki zdroljeni. V ta zdrob primešam toliko bele moke, kolikor tehta krompir. Nato zmes polijem z osminko mrzlega mleka, katerega sem osolila in v njem stepala eno jajce. Nato dodam še dve pesti črbotin, dobro zmešam in iz zmesi napravim enako velike cmoke, katere zakuham na goveji juhi. Cmoki so kuhani, kadar priplavajo na površje. — Za post zakuham take cmoke na prežganki ali na pretlačeni fižolovi juhi.

Svinjski guljaž. Kilogram bolj mastnega svinjskega mesa zrežem na kose. V kozico denem 8 dkg masti, naribam ali

narežem 2 čebuli, potreseam z žličico paprike in s strtim kimljem, zribam kosiček korenja, osolim, prilijem 2 žlici kisa, 2 žlici juhe ali vode ter dušim pokrito toliko časa, da se sok posuši. Nato pobeream meso iz kozice in potreseam s 4 dkg moke. Ko moka zarumeni, denem meso nazaj, zalijem z juho ali s kropom in pustim še pol ure vreti. Nazadnje primešam še nekaj žlic kisle smetane. K gulinjam dam polento, testenine, cel krompir ali žgance.

Svinjsko meso s kašo. Četrť kilograma bolj mastnega svinjskega mesa (najboljše je od pleč ali prs) denem v kozico, pričenem žlico masti, potreseam s sesekljano čebulo in pokrito pražim toliko časa, da se meso zmehča in nekoliko zarumeni. Pol litra kaše, ki sem jo poparila s kropom, oprala še v mrzli vodi in primešala meku. Nato zalijem s tri četrt litra vrele vode in kuham še pol ure. Kašo serviram kot samostojno jed s kislim zeljem.

GOSPODARSKE VESTI

ŽIVINA

Ljubljana. Po podatkih s prvih dni januarja so bile cene živine sledeče: voli I. vrste 9.50—10, II. 8.50—9, III. 8—9 din; telice I. vrste 9.50—10, II. 8.50—9, III. 8—9; krave I. vrste 8—8.50, II. 7—8, III. 6—7; teleta I. vrste 12 din; prašiči špeharji domači 15—16, sremski špeharji 17—18, pršutarji 13—14 din za 1 kg žive teže.

Ljubljanska okolica. Poročajo, da je veljala živina v prvih dneh januarja: voli I. vrste 9, II. 8—8.50, III. 7—8 din; telice I. vrste 8.25, II. 7.50, III. 6 din; krave I. vrste 7—8, II. 7, III. 4 din; teleta I. vrste 11, II. do 10 din; prašiči špeharji 14, pršutarji 10—11 din za 1 kg žive teže.

Kranj. Na rednem sejmu dne 7. januarja v Kranju so bile cene živine tele: voli I. vrste 9.50, II. 8.75, III. 7.25 din; telice I. vrste 9.50, II. 8.75, III. 7.25 din; krave I. vrste 8.50, II. 7.50, III. 6.25 din; teleta I. vrste 13, II. 12 din; prašiči špeharji 16—17, pršutarji 15—16 din za 1 kg žive teže.

Krško. V okraju so bile v prvih dneh januarja cene živine sledeče: voli I. vrste 9, II. 8, III. 7; telice I. vrste 9, II. 8, III. 7 din; krave I. vrste 8, II. 7, III. 6 din; teleta I. vrste 10, II. 9 din; prašiči špeharji 16, pršutarji 14 din za 1 kg žive teže.

Logatec. Po podatkih od 1. januarja so bile cene živine v okraju naslednje: voli I. vrste 9—10, II. 8, III. 7 din; telice I. vrste 9—10, II. 8, III. 7—8 din; krave I. vrste 8, II. 7, III. 6 din; teleta I. vrste 13, II. 11—12 din; prašiči špeharji 17—18, pršutarji 16—17 din za 1 kg žive teže.

Črnomelj. Konec decembra 1940 so imeli v okraju takele cene živine: voli I. vrste 8.50—8.75, II. 7.25—7.50, III. 6.50—6.75 din; telice I. vrste 7.50—7.75, II. 6.75—7.25 din; krave I. vrste 7.25—7.50, II. 6.25—6.50; III. 5—5.50 din; teleta I. vrste 12, II. 9—10 din; prašiči špeharji 15—15.50, pršutarji 13—14 din za 1 kg žive teže.

Laško. Poročajo, da so bile cene živine v okraju Laško v prvih dneh januarja naslednje: voli I. vrste 8—9, II. 7.25, III. 7 din; telice I. vrste 8—8.75, II. 7.50, III. 7 din; krave I. vrste 8, II. 7, III. 6—6.75 din; teleta I. vrste 10, II. 8—9 din; prašiči špeharji 16, pršutarji 14 din za 1 kg žive teže.

Celje. Konec decembra 1940 so bile cene živine v okraju sledeče: voli I. vrste 9, II. 8.50, III. 7.50—8 din; telice I. vrste 8.50, II. 8, III. 7 din; krave I. vrste 7, II. 5—6, III. 4—5 din; teleta I. vrste 11, II. 10 din; prašiči špeharji 15—16, pršutarji 13—14 din za 1 kg žive teže.

Šmarje pri Jelšah. Podatki od 6. januarja navaja tele živalske cene v okraju: voli I. vrste 8.50, II. 8, III. 7; telice I. vrste 8, II. 7.50, III. 7; krave I. vrste 8, II. 7, III. 5.50; teleta I. vrste 10, II. 9; prašiči špeharji 18, pršutarji 16 din za 1 kg žive teže.

Ptuj. Po poročilu s prvih dni januarja so bile živalske cene v okraju takele: voli I. vrste 8.25, II. 7.25, III. 7 din; telice I. vrste 8.75, II. 7, III. 6.50 din; krave I. vrste 8, II. 6.75, III. 5.75 din; teleta I. vrste 9, II. 8 din; prašiči špeharji 14, pršutarji 12.50 din za 1 kg žive teže.

Maribor. Na sejmu dne 31. decembra 1940 so plačevali živino takole: voli debeli I. vrste 8.25—9, poldebeli voli 7—8,

voli za rejo 8—10 din; biki za klanje 6.50—8 din; krave I. vrste 8—9.50 (za pleme), klavne krave debele 6.75—7.75, krave-klobasarice III. vrste 4.50—5, mlada živina 7—8.50 din; teleta I. vrste 12, II. 9 din za 1 kg žive teže.

CENE

Ljubljana. Ječmen 1 kg 4.50—5 din, rž 4.50—5, oves 4—4.50, koruza 4—4.50, fižol 6—8, krompir 1.50—2, seno 1—1.50, slama 0.70 din. Svinjska mast kg 28 din, med 38, goveje surove kože 23, telečje 26, svinjske 15 din.

Kranj. Pšenica 1 kg 4.50, ječmen 4.25, rž 4.25, oves 3.75—4, koruza 3.85—3.50, fižol 6—9, krompir 2, lucerna za krmo 1.50, seno 1.50 slama 1; slanina kg 24—26 din, svinjska mast 26—28, med 36—40, neoprana volna 84, oprana 100, mleko liter 2.50 do 3, presno maslo kg 48—52, drva 1 prn 150—160 din.

Krško. Pšenica 1 kg 3.50 din, ječmen 3, rž 3.50, oves 3.50, koruza 3.50, fižol 6, krompir 2, lucerna 1.50, seno 1, slama 0.60 din. Slanina kg 28 din, svinjska mast 30, surove kože goveje 23, telečje 30, svinjske 12 din. Mleko liter 2.50, surovo maslo kg 48, drva prn 120 din.

Logatec. Oves kg 3.75, koruza 3.50, fižol 6, krompir 1.75, seno 1, slama 0.50 din. Slanina kg 24—28, svinjska mast 24—30, mleko liter 2 din, surovo maslo kg 36 do 40, drva 1 prn 120—140 din.

Celje. Pšenica 100 kg 425 din, ječmen 425, oves 380, koruza 325, fižol 600—800, krompir 200, seno 115—120, slama 60 din. Svinjska mast kg 28—29 din, slanina 25 do 26, med 36 din. Mleko liter 3 din, surovo maslo kg 30—56 din, drva 1 prn 125 do 125.50 din.

Maribor. Pšenica 1 kg 4.25 din, rž 4, oves 4.13, koruza 4.15, fižol 6.75, krompir 1.60, seno 1.25; svinjska mast kg 29 din, mleko liter 3, surovo maslo kg 48, drva 1 prn 175 din.

Ptuj. Pšenica 100 kg 375 din, ječmen 350, rž 400, oves 350, koruza 325, fižol 700, krompir 150—175, seno 150 slama 70 din. Goveje meso 12—16 din, svinjina 22, slanina 24, svinjska mast 30, med 30 din. Mleko liter 2.50—3 din, surovo maslo kg 40, drva 1 prn 150 din, vino pri vinogradnikih, navadno dešano liter 6.50—10 din, finejše sortirano 10—14 din.

Dobro sosodstvo je pogoj za pravilno in uspešno delo v naših občinah,

Veterinarski nasveti

Napenjanje bikca. A. S. Vašega štirimesečnega bikca sedaj dnevno napenja. Krmite ga s senom in rezanico, napravljeno iz otave, slame in droba. Želite vedeti vzrok napenjanja in kako bi napenjanje preprečili. — Napenjanje telet ima svoj vzrok delno v nepravilni prehrani že v rani mladosti, delno pa v neodgovarjajoči krmi. Teleta, ki so radi pomanjkanja maternega mleka že v rani mladosti pričela žreti slabo seno, taka teleta navadno rado napenja. V kolikor ne gre za omenjeno napako pri vašem bikcu, bo vzrok napenjanja najbrž v nepravilni krmi. Za štirimesečna teleta je najboljša krma zdravo seno in detelja. Večji dodatek slame v rezanici ni priporočljiv, ker slama preveč obremeni želodec. Pravtako ni priporočljiv za teleta drob ker ga teleta ne prežvečijo dovolj, ampak ga kar celega použijejo. Nedovoljno prežvečeni drob povzroča v želodcu močno vrenje in prekomerno razvijanje plinov, ki so neposredni krivci napenjanja. Menjajte hrano, krmite po malem in večkrat, dajte bikcu kuhanega lanenega semena in nekoliko vina, pa bo verjetno napenjanje kmalu prenehalo.

Ročno delo v kmetijstvu

Ročno delo v kmetijstvu, — predpostavljamo, da ima delavec pri tem neko določeno stopinjo spretnosti — predstavlja za mnoga opravila najbolj popolno, istočasno pa tudi najdražje delo sploh. Zato omejujejo napredni kmetovalci to delo samo na najpotrebnejša opravila, ki jih s strojem ne morejo na noben način izvršiti. Uspeh ročnega dela je razviden iz nekaterih primerov, ki jih podajam v naslednjem; če primerjate ta uspeh ročnega dela z učinkom strojnega dela, uvideti veliko razliko obeh.

Pri obdelovanju zemlje izvrši srednji delavec pri deseturnem delu tale opravila: z motiko prekoplje 2 in pol ara zemlje (ar je 100 kvadratnih metrov), z lopato prerije 2 ara, v istem času poseje 4 hektare zemlje, pokosi 30—50 arov travnika, izkoplje 10—15 jam za sajenje sadnih dreves, posadi za plugom 20—30 arov krompirja, izkoplje 3 are istega sadeža; v 10 urah poruješ 3 in pol do 4 in pol arov lanu, ostrizeš 16—20 ovac, oskrbiš (nakrmiš, napojiš, osnažiš, pomolzeš) 15—20 krav v hlevu, postrežeš 15 do 25 svinjam, 4—6 konjem itd. F. P.

PRAVNI NASVETI

Preteča škoda zaradi graditve vodovoda. D. F. in J. K. - V vaši občini gradijo vodovod. Zajeli bodo tudi nek studenec, kar bo dvema mlinoma v škodo. Ta studenec namreč vodo v potoku, ob katerem sta mlina, ogreva, aa pozimi ne zamrzne. Tudi ima veliko vode, tako da mlina lahko tudi ob suši meljeta. Ker bodo studenec zajeli za vodovod, je nevarnost, da bo v potoku voda zdaj bolj mrzla in da jo bo po leti zmanjkalo, zaradi česar bi bila mlina oškodovana. Vprašate, kako bi preprečili zajetje studenca, ali pa koliko bi zahtevali odškodnine? — Preden se je začel graditi vodovod, so bili gotovo zaslišani prizadejci, ki so lahko povedali svoje ugovore. Če bi bili ugovori umestni, ki jih bila gradbena oblast gotovo upoštevala, v kolikor pa so zasebno pravnega značaja, bi vas pa zavrnila na pot civilne pravde. Izgleda, da so vaši ugovori proti vodovodu zasebno pravnega značaja in bi mogli svoje zahteve za odškodnino uveljavljati le sodnim potom. Taka pravda pa bi bila zelo dvomljiva, ker še niti ni gotovo, če bo res zajetje studenca mlinoma oškodovalo. Zajetje studenca seveda ne boste mogli preprečiti, o višini odškodnine pa ni mogoče govoriti, dokler se niti ne ve, ali in kakšna škoda bo nastala zaradi tega, ker bo v potoku voda morda bolj mrzla in ker je bo manj. Pri tej priliki pa moramo tudi vam povedati, aa se morajo zasebne koristi vedno umakniti splošnim. Nedvomno je, da bo vodovod tudi pri vas v splošno korist.

Živinska pot F. K. Soseč hoče imeti dva živinska pota čez vaše posestvo, kar ste mu vedno prepovedovali. Imela sta tožbo, ki ste jo izgubili. Vsak je imel svoje priče, veljavne so pa bile sosedove, vaše pa nič. Na obravnavi niste bili nič, in tudi vašega zastopnika ni bilo. Čudno se vam zdi, da se je vseeno obravnavalo brez vas. Vprašate, kako bi mogli pot zabraniti. — Če vi sploh niste šli k prvi sodni obravnavi, niti vaš zastopnik ne, kljub temu, da ste pravočasno sprejeli vabilo za razpravo, potem ste morali pravdo izgubiti. V takih primerih smatra sodišče, da je vse resnica, kar je v tožbi navedeno in odsotnega nasprotnika obsodi tako, kakor je bil tožen. Tozadevni pravni pouk je boral biti žen. Tozadevni pravni pouk je moral biti morali prebrati in se po tem ravnati. — Če pa ste bili na prvi razpravi, je pri naslednji razpravi smelo sodišče zaslišati priče, tudi če vas ni bilo k razpravi. Sodišče je pač pretehtalo, katerim pričam da verjame in po tem odločilo. V razlogih sodbe je tudi pojasnjeno, zakaj se

pričam verjame, odnosno, zakaj se drugim ne more verjeti. Če je vaš zastopnik vložil priziv, ni bilo potreba, da bi tudi šel k prizivni razpravi. Vaša odsotnost na prizivnem sodišču ni mogla prav nič vplivati na slab izid. Prizivno sodišče je ponovno precenilo izpovedbo zaslišanih prič; če je potrdilo prvo sodbo, bo ta držala in sosedu ne morete več prepovedati živinskega pota.

Mlinarji na merico. C. I. Pritožujete se, da vam jemlje mlinar, ki mu dajete mlet žito, preveliko merico in vprašate, ali obstoji kakšen predpis o tem, kako veliko merico sme mlinar za mletje zahtevati in vzeti. — Po najnovejši banovi odredbi morajo mlinarji, ki meljejo pšenico za račun lastnika pšenice na merico, vračati proizvajalcu: a) pri mletju enotne presejane moke 77 kg moke in 14 kg otrobov, b) pri mletju navadne nepresejane moke 90 kg nepresejane moke. Mlini, ki meljejo pšenico na račun trgovcev ali drugih lastnikov pšenice in ne jemljejo merice, smejo računati za mlevnino z vštetim razkladanjem in nakladanjem največ 3000 din za mletje 10 ton enotne presejane moke ter 2500 din za mletje 10 ton navadne nepresejane moke.

Prevzem posestva po materi. V. S. V. — Če se zanesete na mater, da ro vam prepustila posestvo, na katerem že itak sami gospodarite, potem ne kaže siliti na to, da bi vam mati že zdaj z izročilno pogodbo izročila posestvo. S tem si prihranite na stroških. — To, kar sedaj prispevate v gospodarstvo in nabavljate za gospodarstvo, ostane vaše. Vendar imejte o vsem tem točne zapiske (račune na vaše ime), zato, da se morete po potrebi ob zapuščinski razpravi s tem izkazati in se bo vse to odbilo od vrednosti materine zapuščine. — Sestram bo na vsak način všteto v nujni delež po materi to, kar ji ma je v oporoki volila: »kot z oskrbo v hiši. Podpiranje ob času šolanja pa se ne more vračunati v dotični delež.

Trta na tujem zemljišču. D. M. Trta, ki ste jo vsadili na tuje zemljišču, je last zemljiškega lastnika in je ne smete posekati, če je lastnik zemljišče prodal. Kako daleč od meje sme postaviti zgradbo, se bo določilo pri gradbeno-komisijemskem ogledu, ki ga bo odredila občina, ko bo graditelj zaprosil za gradbeno dovoljenje. Če ste mejaš, boste povabljeni k ogledu in boste tam lahko povedali vse svoje ugovore, ki jih imate proti namestitvi zgradbi. — Kar se tiče pota, ga vam praviloma ne smejo zapreti, če imate priposestovano pravico hoje po njem, t. j. ako ste po tem potu hodili s svojimi predniki nad 30 let na svoje zemljišče in če ta pot res služi koristnejšemu in udobnejšemu uživanju vašega zemljišča.